

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոնի «Ուսանողության ձայն» նախագծի անդամները, հաշվի առնելով ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումների երկրորդ շրջափուլի մեկնարկն առաջիկայում, ուսումնասիրել են ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման գործընթացն անցած բուհերի վերաբերյալ փորձագիտական զեկույցներն ու ՈԱԱԿ եզրակացությունները՝ դուրս բերելով համակարգային բնույթ կրող խնդիրները:

Հավատարմագրման գործընթացի արդյունքում բուհերը, հիմնվելով փորձագետների մատուցած խորհրդատվության, մատնանշած խնդիրների վրա, կազմել են բարելավման պլան՝ պարտավորվելով բարելավման գործողություններ իրականացնել մինչև հաջորդ հավատարմագրումը:

Ուսանողները, պահանջատեր լինելով մատուցվող կրթական ծառայությունների որակի նկատմամբ, նախաձեռնել են համեմատական համակարգային վերլուծություն իրականացնել՝ հասկանալու համընդհանուր խնդիրների լուծման դինամիկան և այդ գործում առկա խոչընդոտները:

Ընդհանուր տեղեկություններ

ՀՀ Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոնի կողմից կազմակերպված հավատարմագրման գործընթացներն ուսումնական հաստատությունների իրականացրած աշխատանքների արտաքին գնահատման գործիք են: Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման գործընթացի ժամանակ անկախ փորձագետների կողմից կազմված խումբն «արտաքին աչքով» գնահատում է հաստատության գործունեությունը 10 տիրույթներում: ՄՈՒՀ-ի սահմանած առաքելությունը, հաստատության կառավարումը, կրթական ծրագրերի կառավարումը, ուսանողներին մատուցվող ծառայությունները, պրոֆեսորադասախոսական կազմը, հետազոտությունը, հաստատությունում առկա ռեսուրսները, միջազգայնացումը, հասարակությանը մատուցվող ծառայությունները, ինչպես նաև այս ամենի որակը հաստատության ներսում վերահսկող մարմնի գործունեությունը՝ որակի ներքին ապահովման համակարգը:

Հավատարմագրումը որակի շարունակական բարելավման շրջափուլային գործընթաց է: Հավատարմագրման արդյունքը ՄՈՒՀ-ի համար կարգավիճակն է, որը հաստատությանը տրվում է կոնկրետ ժամանակահատվածով /2 տարի կամ պայմանական, 4 տարի, 6 տարի/: Հավատարմագրման արդյունքում փորձագետների կողմից մատնանշվում են ՄՈՒՀ-ի ուժեղ և թույլ կողմերը, տրմադրվում են մի շարք խորհրդատվություններ՝ հաստատությունում բացահայտված խնդիրների հիման վրա: Փորձագետների խորհրդատվությունների

Ուսանողության ձայն

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ՇԻՄՆԱԴՐԱՄ

հիման վրա ՄՈՒՀ-ը մշակում է բարելավման պլան և դրա իրագործմամբ պարտավորվում լուծել խնդիրները հասկացված ժամանակահատվածում: Հավատարմագրման ժամանակ ուսումնական հաստատություններում բացահայտված խնդիրները ամփոփվում են փորձագիտական զեկույցներում, որոնք հանրությանը հասանելի են ՈԱԱԿ կայքէջում, ինչպես նաև փորձագիտական զեկույցների համաեվրոպական բազայում (DECAR):

Առաջին շրջափուլում հավատարմագրված մի շարք բուհերի հավատարմագրերի ժամկետը մոտենում է ավարտին: Այդ բուհերն արդեն իսկ դիմել են վերահավատարմագրման: Հավատարմագրման երկրորդ և հաջորդող բոլոր շրջափուլերում փորձագետները նաև գնահատելու են, թե որքանով է բուհն իրականացրել հաստատված բարելավման պլանը և լուծել մատնանշված խնդիրները:

ՀՀ հավատարմագրում անցած մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների փորձագիտական զեկույցներից դուրս բերված խնդիրներ

ՀՀ-ում գործող բուհերի մեծ մասն անցել է ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման գործընթացի առաջին շրջափուլը: Բացահայտված շատ խնդիրներ համատարած են՝ առկա են գրեթե բոլոր հաստատություններում: Փորձագիտական զեկույցներից դուրս են բերվել հետևյալ նմանատիպ խնդիրները.

Կրթական ծրագրերի բարեփոխումների գործընթացներում արտաքին շահակիցների /շրջանավարտները, գործատուները, պետությունը/ մասնակցության մակարդակը ցածր է: Այն բարեփոխումները, որոնք իրականացվում են կրթական ծրագրերում, հաճախ հիմնված չեն հետազոտությունների վրա՝

- չի ուսումնասիրվում արտաքին փորձը /բենչմարքինգ/, ինչը բացասաբար է ազդում նաև այլ կրթական ծրագրերի հետ համադրելիության վրա,
- վերը նշված խնդրի պատճառով ուսանողները խնդիրներ են ունենում փոխանակման ծրագրերին մասնակցելիս:

Ուսումնական պլանները ճկուն չեն, դրանցում թույլ է արտահայտված կամրնտրականությունը: **Կրեդիտային համակարգը** բոլոր բուհերում ունի վերանայման կարիք, քանի որ այն չի նպաստում ուսանողների շարժունությանը:

Ուսանողության ձայն

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Ուսումնական հաստատությունների իրականացրած կրթության արդիականացման գործընթացներում պարտադիր պայմաններից է **ուսումնական հաստատություն-գործատու համագործակցությունը**, ինչը բարելավման և ամրապնդման կարիք ունի: ՄՈՒՀ-երում առկա կարիերայի կենտրոնների ներգրավվածությունը աշխատաշուկա-ՄՈՒՀ հարաբերություններում բավականին թույլ է և ունի ընդլայնման կարիք:

Ոչ բոլոր հաստատություններն ունեն ուսանողների համար մշակված ձեռնարկներ, որոնք կպարունակեն լիարժեք տեղեկատվություն հաստատության իրականացրած կրթական ծրագրերի վերաբերյալ՝ տալով ընդգրկուն տեղեկատվություն ուսանողին այն մասին, թե ինչ մասնագետ է նա դառնալու ուսումնառության արդյունքում:

Ուսումնական հաստատություններում **ուսանողների** կրթական կարիքների բացահայտման մեխանիզմները թույլ են:

Հաստատությունների գրադարանները հաճախ հագեցած չեն արդի գրականությամբ, կան հաստատություններ, որտեղ առկա չէ էլեկտրոնային գրադարան:

Բացակայում են **ակադեմիական ազնվության** ապահովման մեխանիզմները, ինչը կարող է ազդել հաստատության հետազոտությունների որակի վրա:

Ուսումնական հաստատություններում խնդիր է հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողների համար ուսումնական միջավայրի ստեղծումը, ինչպես նաև ուսումնառության մատչելիության և հասանելիության ապահովումը:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմի (ՊԴ կազմ) մասնագիտական զարգացմանն ուղղված աշխատանքները ՄՈՒՀ-երում սակավաթիվ են: Նրանց կարիքների գնահատում չի իրականացվում: ՀՀ բուհերը պրոֆեսորադասախոսական կազմերը երիտասարդ դասախոսներով համալրելու խնդիր ունեն, ինչը կարող է խոչընդոտել դասավանդման մեթոդաբանության նորարարություններին, շարունակական զարգացմանը: Մակավ միջոցներ են տրամադրվում հաստատության կողմից թե՛ ՊԴ կազմի, թե՛ ուսանողների **գիտահետազոտական աշխատանքը** խրախուսելուն: Առհասարկ, սահմանափակ է հետազոտություններին հատկացվող ֆինանսավորումը: Քիչ են ՊԴ կազմի կողմից իրականացվող ժամանակակից հետազոտությունները: Չի կարևորվում և չի իրականացվում հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցում: Հաստատությունների լաբորատորիաներում և գիտահետազոտական կենտրոններում առկա են հնացած սարքավորումներ և նյութեր:

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ՇԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀՀ հավատարմագրում անցած հաստատություններում բացահայտված հիմնական թույլ կողմերից մեկը **միջազգայնացումն է**: Միջազգային համագործակցության սահմանված ուղղություններ կամ գերակայություններ և ընդհանուր քաղաքականություն առկա չէ, միջազգային փոխանակման ծրագրերում ուսանողների և ՊԴ կազմի մասնակցության մակարդակը ցածր է, գործող միջազգային և տեղական համագործակցության պայմանագրերի թիվը սակավ է: Միջազգայնացման զարգացման գործընթացում անգլերենի չիմացությունը լուրջ խոչընդոտ է: Դասախոսական կազմի անգլերենի իմացությունը բավական ցածր է: Միջազգայնացման զարգացմանը չնպաստող գործոններից են. օտար լեզվի ոչ արդյունավետ դավանդումը ուսումնական հաստատություններում, օտար լեզվով դասավանդվող, համատեղ իրականացվող կամ կրկնակի դիպլոմներ շնորհող ծրագրերի բացակայությունը:

Հասարակական պատասխանատվության և հաշվետվողականության ապահովման մեխանիզմները արդյունավետ չեն ուսումնական հաստատություններում: Ֆինանսական կառավարումը՝ բյուջեի բաշխումը, չի իրականացվում ըստ գերակա ռազմավարական ուղղությունների: Ֆինանսական միջոցների բաշխման և օգտագործման մշտադիտարկում չի իրականացվում: Առկա չեն ռեսուրսների օգտագործման հաշվետվողականության մասին փաստող հասանելի մեխանիզմներ:

Բոլոր բուհերն ունեն կայքէջեր, որոնք, սակայն, չեն պարունակում բուհի գործունեության և առօրյա կյանքի մասին ամբողջական տեղեկատվություն, ինչը հնարավորություն չի տալիս հատկապես հեռակա բաժնում սովորող ուսանողներին պարբերաբար տեղեկանալու հաստատությունում իրականացվող գործընթացներին:

Պետական բուհերից շատերն ունեն մարզային մասնաճյուղեր, սակայն դրանք ունեն ցածր ներգրավվածություն երևանյան համալիրի գործընթացներում:

Հավատարմագրման արդյունքում ՄՈՒՀ-երը պարտավորվել են փոփոխություններ իրականացնել ըստ բացահայտված խնդիրների:

Որակական հետազոտություն՝

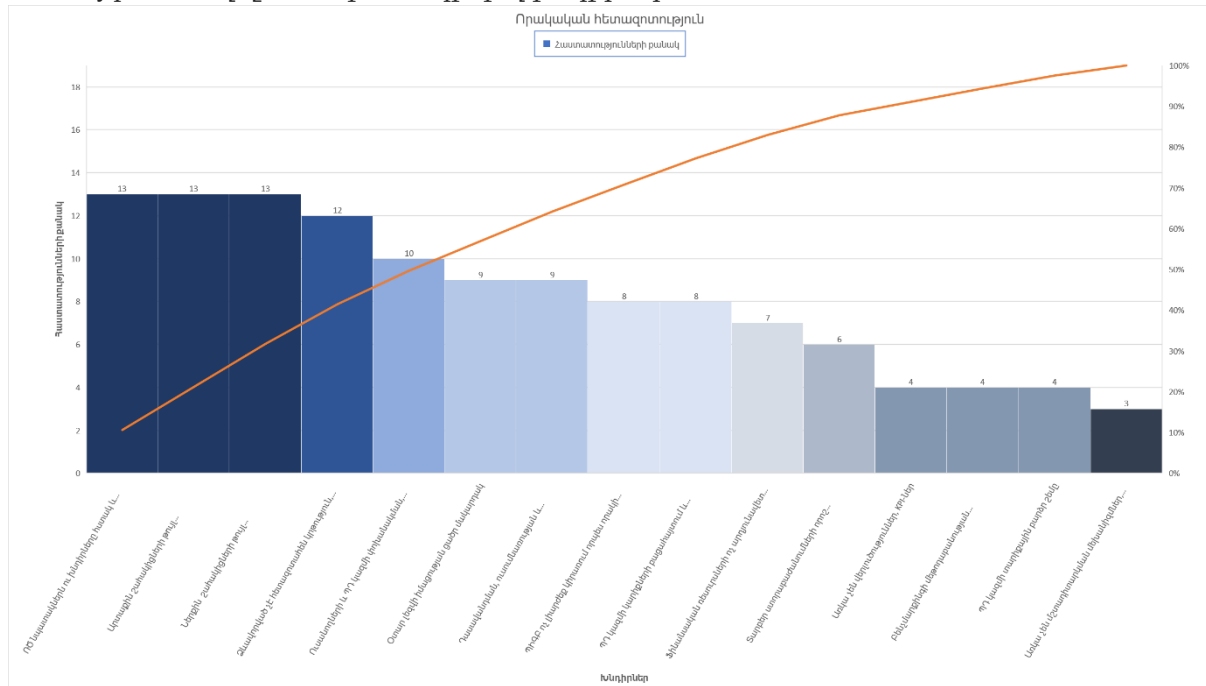
ՈԱԱԿ եզրակացությունների հիման վրա

Դիտարկվել են 19 հավատարմագրված բուհերի վերաբերյալ ՈԱԱԿ եզրակացությունները և դուրս են բերել հաճախ կրկնվող և խորքային խնդիրները:

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ՇԻՄՆԱԴՐԱՄ

Ըստ այդմ՝ առավել հաճախ հանդիպող խնդիրներն են.

1. Ռեզոնանսային ծրագրի նպատակներն ու խնդիրները հստակ և չափելի չեն – **մինչև 70%**,
2. Արտաքին շահակիցների ոչ բավարար ներգրավվածություն որակի ապահովման (ՈԱ) գործընթացում- **մինչև 70%**,
3. Ներքին շահակիցների ոչ բավարար ներգրավվածություն ՈԱ գործընթացում- **մինչև 70%**,
4. Ձևավորված չէ հետազոտահեն կրթություն, միջազգային մակարդակի հետազոտությունների քիչ քանակություն -**ավելի քան 60%**,
5. Ուսանողների և պոփ-կուլտուրայի սահմանափակ կազմի փոխանակման, շարժունության բացակայություն- **ավելի քան 50%**,
6. Օտար լեզվի իմացության ցածր մակարդակ – **մինչև 50%**,
7. Դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդները փոխկապակցված չեն ուսումնառության վերջնարդյունքների հետ - **մինչև 50%**,
8. Պլանավորում-իրականացում-գնահատում-բարելավում շրջափուլի ոչ լիարժեք կիրառում որպես որակի ապահովման սկզբունք- **ավելի քան 40 %**,
9. Պոփ-կուլտուրայի սահմանափակ կազմի կարիքների բացահայտում և մասնագիտական վերապատրաստումներ չեն իրականացվում (կամ իրականացվում են մասամբ, առանց համակարգման) - **ավելի քան 40 %**,

Ուսանողության ձայն

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

10. Ֆինանսական ռեսուրսների ոչ արդյունավետ տնօրինում, բաշխում և զնահատում - **մինչև 40%**,
11. Տարբեր ստորաբաժանումների որոշ գործառույթներ կրկնվում են- **ավելի քան 30%**,
12. Առկա չեն վերլուծություններ, KPI-ներ - **20%**,
13. Բենչմարքինգի մեթոդաբանության բացակայություն - **20%**,
14. Պրոֆեսորադասախոսական կազմի տարիքային բարձր շեմ - **20%**,
15. Առկա չեն մշտադիտարկման մեխանիզմներ, հաշվետվողականության համակարգեր, ընթացակարգեր- **ավելի քան 10%**: